

บทที่ 1

บทนำ

ภูมิหลัง

ปัญหาสุขภาพจิตในประเทศไทยในปัจจุบัน เป็นปัญหาสำคัญที่ทวีความรุนแรงและแนวโน้มขยายตัวเพิ่มสูงขึ้นอย่างรวดเร็ว ทั้งในรูปแบบการออกฤทธิ์ของตัวยาและกลุ่มผู้ติดยาเสพติด ซึ่งจะส่งผลกระทบต่อการพัฒนาประเทศ การพัฒนาบุคลากร และคุณภาพชีวิตของประชาชนเป็นอย่างยิ่ง รัฐบาลชุดปัจจุบันได้เล็งเห็นความสำคัญ และความจำเป็น และความจำเป็นอย่างเร่งด่วนในการแก้ไขปัญหา จึงมีนโยบายการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลสูงสุด เพื่อต่อสู้กับปัญหาในลักษณะการมีส่วนร่วมของทั้งภาครัฐ เอกชนและประชาชน เนื่องจากสถานการณ์การแพร่ระบาดของยาเสพติดในสถานศึกษา ได้ทวีความรุนแรง โดยครอบคลุมพื้นที่ทั่วประเทศ และมีแนวโน้มที่จะขยายตัวเพิ่มมากขึ้น สำหรับแนวทางการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในสถานศึกษา โดยมีเป้าหมายที่นักเรียนนักศึกษา สำนักงาน ป.ป.ส. ดำเนินการในส่วนของการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในนักเรียนที่มีประสบการณ์ในการใช้ยาเสพติด และกลุ่มนักเรียนที่ติดยาเสพติด ตลอดจนคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด โดยสำนักนายกรัฐมนตรีได้มีมติเห็นชอบให้ถือเป็นภารกิจสำคัญเร่งด่วนที่ต้องรีบดำเนินการ (สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด สำนักนายกรัฐมนตรี. 2553 : 12 – 16)

การดำเนินงานป้องกันและแก้ไขปัญหานักเรียนกลุ่มที่มีประสบการณ์ในการใช้ยาเสพติดหรือกลุ่มเสี่ยง การบำบัดรักษาและฟื้นฟูสมรรถภาพนักเรียนติดยา เน้นความร่วมมือของ 3 สถาบันหลัก คือ สถาบันการศึกษา สถาบันครอบครัว และสถานบำบัดรักษาผู้ติดยาเสพติด โดยการดำเนินการกับนักเรียนกลุ่มเสี่ยงนั้น ใช้มาตรการแทรกแซงพฤติกรรมการใช้ยาเสพติดซึ่งควรดำเนินการร่วมกันระหว่างอาจารย์แนะแนวหรืออาจารย์ที่ปรึกษา และครอบครัว โดยมีนักเรียนแกนนำกลุ่มเพื่อน เป็นผู้ช่วยดำเนินงานส่วนการดำเนินงานกับนักเรียนที่ติดยาเสพติด จะดำเนินการบำบัดรักษาโดยสถานบำบัดรักษาโดยสถานบำบัดรักษาและพัฒนาครู – อาจารย์ ที่เลี้ยงขึ้นมาดำเนินการฟื้นฟูสมรรถภาพนักเรียนติดยาเสพติดในโรงเรียน เพื่อไม่ให้นักเรียนต้องเสียเวลาเรียน โดยมีนักเรียนแกนนำเป็นเพื่อนที่เลี้ยงให้กับนักเรียนที่มีปัญหาใช้ยาเสพติด (สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด สำนักนายกรัฐมนตรี. 2553 : 31 – 33)

ศรีสงคราม ส่วนพื้นที่ที่เป็นทางผ่านซึ่งเป็นพื้นที่สีชมพู คือ อำเภอศรีสงคราม และอำเภอบ้านแพง (ศูนย์ป้องกันและปราบปรามยาเสพติดตำรวจภูธร จังหวัดนครพนม. 2553 : ม.ป.ป.)

ดังนั้นผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาถึง ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมที่เสี่ยงต่อการใช้ยาเสพติดของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายในเขตเทศบาลเมืองนครพนม ทั้งนี้เพื่อนำผลที่ได้จากการวิจัยมาใช้เป็นแนวทางในการป้องกันปัญหาการแพร่ระบาดของยาเสพติด ซึ่งเป็นปัญหาทางด้านสังคมและสาธารณสุข โดยเฉพาะในกลุ่มนักเรียนที่เป็นอนาคตของชาติ จึงสมควรอย่างยิ่งที่จะต้องรีบดำเนินการป้องกัน และแก้ไขปัญหาการแพร่ระบาดของยาเสพติดในสถานศึกษาต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาพฤติกรรมที่เสี่ยงต่อการใช้ยาเสพติด ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ในเขตเทศบาลเมืองนครพนม จังหวัดนครพนม
2. เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมที่เสี่ยงต่อการการใช้ยาเสพติดของนักศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลายในเขตเทศบาลเมืองนครพนม จังหวัดนครพนม
3. เพื่อศึกษาข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด

สมมติฐานการวิจัย

ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมที่เสี่ยงต่อการการใช้ยาเสพติดของนักศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลายในเขตเทศบาลเมืองนครพนม จังหวัดนครพนม ได้แก่ เพศ ลำดับการเกิด การอบรมเลี้ยงดู สภาพเศรษฐกิจของบิดามารดา สถานภาพทางครอบครัว และความเชื่อที่ผิดเกี่ยวกับยาเสพติด

ขอบเขตการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้กำหนดขอบเขตการศึกษาในด้านพื้นที่ ขอบเขตด้านประชากร และตัวแปรที่ใช้ในการศึกษา ดังนี้

1. ขอบเขตด้านพื้นที่ ผู้ศึกษาได้เลือกพื้นที่ศึกษาคือ นักเรียนที่กำลังศึกษาอยู่ในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4-6 ปีการศึกษา 2556 ในเขตเทศบาลเมืองนครพนม อำเภอเมือง จังหวัดนครพนม จำนวน 3 โรงเรียน นักเรียนทั้งหมด 2,554 คน

2. ขอบเขตด้านประชากรและกลุ่มตัวอย่าง คือ

2.1 ประชากร ได้แก่ นักเรียนที่กำลังศึกษาอยู่ในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 - 6 ปีการศึกษา 2556 ในเขตเทศบาลเมืองนครพนม อำเภอเมือง จังหวัดนครพนม จำนวน 3 โรงเรียน นักเรียนทั้งหมด 2,554 คน

2.2 กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ นักเรียนที่กำลังศึกษาอยู่ในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 - 6 ปีการศึกษา 2556 ในโรงเรียนปิยะมหาราชาลัย โรงเรียนนครพนมวิทยาคม และโรงเรียนเทศบาล 3 จำนวน 346 คน ซึ่งใช้สูตรของ ทาโร ยามาเน (Taro Yamane. 1973 : 727) ในการคิดคำนวณขนาดของกลุ่มตัวอย่าง (Sample Size) ในการวิจัยครั้งนี้

3. ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย

3.1 ตัวแปรอิสระ (Independent Variables) ได้แก่

- 3.1.1 เพศ
- 3.1.2 ลำดับการเกิด
- 3.1.3 สภาพเศรษฐกิจของบิดามารดา
- 3.1.4 สถานภาพทางครอบครัว
- 3.1.5 การอบรมเลี้ยงดู
- 3.1.6 ความเชื่อที่ผิดเกี่ยวกับยาเสพติด

3.2 ตัวแปรตาม (Dependent Variable) ได้แก่ พฤติกรรมที่เสี่ยงต่อการใช้ยาเสพติดของนักศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลายในเขตเทศบาลเมืองนครพนม จังหวัดนครพนม ได้แก่

- 3.2.1 การคบเพื่อน
- 3.2.2 การทดลองเสพยาเสพติด
- 3.2.3 การเที่ยวกลางคืน

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. ยาเสพติด หมายถึง สารหรือยาที่เป็นผลิตภัณฑ์ทางธรรมชาติ หรือเกิดจากการสังเคราะห์ ซึ่งเมื่อเสพเข้าสู่ร่างกายไม่ว่าจะโดยรับประทาน ดม ถืด สูบ หรือด้วยประการใด ๆ แล้วทำให้มีผลต่อร่างกายและจิตใจในลักษณะสำคัญ เช่น ต้องเพิ่มขนาดและการเสพมากขึ้น เกิดอาการถอนยาเมื่อหยุดใช้ยา เกิดความต้องการเสพทั้งทางร่างกายและจิตใจอย่างรุนแรงตลอดเวลาและสุขภาพร่างกายทรุดโทรม (กระทรวงศึกษาธิการ กรมวิชาการ. 2540 : 3)

2. พฤติกรรมที่เสี่ยงต่อการใช้ยาเสพติด หมายถึง การที่นักเรียนมีพฤติกรรมที่กระตุ้นส่งเสริมให้มีโอกาสในการติดยาเสพติดมากขึ้น เช่น การทดลองเสพยาเสพติด การเที่ยวกลางคืน การคบเพื่อนที่ติดยาเสพติด

3. นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย หมายถึง นักเรียนที่กำลังศึกษาอยู่ในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 - 6 ในโรงเรียนปิยะมหาราชาลัย โรงเรียนนครพนมวิทยาคม และโรงเรียนเทศบาล 3 จังหวัดนครพนม ปีการศึกษา 2556

4. ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมที่เสี่ยงต่อการใช้ยาเสพติด หมายถึง สาเหตุหรือต้นเหตุ ที่ทำให้นักเรียนกระทำพฤติกรรมที่เสี่ยงต่อการใช้ยาเสพติด ซึ่งในที่นี้ ได้แก่ ปัจจัยด้านเพศ ปัจจัยด้านลำดับการเกิด ปัจจัยด้านสภาพเศรษฐกิจของบิดามารดา ปัจจัยด้านสถานภาพทางครอบครัว ปัจจัยด้านการอบรมเลี้ยงดู และปัจจัยด้านความเชื่อที่ผิดเกี่ยวกับยาเสพติด

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. เป็นแนวทางในการประเมินพฤติกรรมที่เสี่ยงต่อการใช้ยาเสพติดในนักเรียน อีกทั้งเป็นการเฝ้าระวังปัญหาเสพยาเสพติดในพื้นที่ที่มีการแพร่ระบาดของยาเสพติด
2. เป็นแนวทางสำหรับบุคลากรทางการศึกษาและสาธารณสุขในการส่งเสริมและป้องกันการใช้ยาเสพติดในวัยรุ่น และในกลุ่มที่เสี่ยงต่อการใช้ยาเสพติด (Primary Prevention)
3. เป็นแนวทางให้แก่ผู้เกี่ยวข้องกับการศึกษาในการจัดหลักสูตรด้านเนื้อหา การเรียนการสอนด้านยาเสพติด โดยเน้นให้เกิดความรู้ความเข้าใจถึงพิษภัยของยาเสพติด ตลอดจนกระตุ้นให้เกิดพฤติกรรมการหลีกเลี่ยงการใช้ยาเสพติด
4. เป็นแนวทางสำหรับการศึกษาด้านการวิจัยในประเด็นอื่น ๆ ในการหาแนวทางที่เกี่ยวกับพฤติกรรมที่เสี่ยงการใช้ยาเสพติดของนักเรียน